

CHARTA 77

Angelika Hanauerová, 60 min., 1997

Šestého ledna 1977 zadržela Státní bezpečnost po dramatické honičce v pražských Dejvicích vozidlo, jímž se Ludvík Vaculík, Václav Havel a Pavel Landovský vydali k sídlu tehdejší komunistické vlády ve snaze doručit text nazvaný Charta 77. Ten mimo jiné upozorňoval na porušování základních práv a svobod či na přetrvávající cenzuru v tehdejší Československu. Druhý den již obsah Charty vyšel ve většině světových deníků. Vyčerpávající výsledky a hrozby nejrůznějších perzekucí nevydržel pouze jeden z 244 podepsaných „chartistů“ a svůj podpis odvolal. Komunisté jako reakci zinscenovali odsouzení textu Charty 77 (se kterým se legální cestou nemohl nikdo seznámit) dělníky, sportovci i církví. Tato mediální kampaň vyústila v demonstrativní podepsání tzv. Anticharty, kterého se v Národním divadle zúčastnila drtivá většina našich předních herců, umělců a zpěváků. V té době již byla řada signatářů Charty 77 za mřížemi, přesto se počet podpisů pod textem rozrostl o další stovky. Kolem Charty 77 se sešli lidé rozličných názorů a založení; byli to například Jiří Hájek, jeden z bývalých komunistů, kteří po roce 1968 odešli z KSČ, Václav Havel či filozof Jan Patočka. Ten 13. března 1977 po jednom z vysilujících výsledků zemřel. Činnost chartistů pokračovala ve formě založení tzv. „paralelní polis“, která spočívala ve vydávání vlastního časopisu, podpoře dalších periodik a v pořádání divadelních představení, koncertů či „bytových“ univerzit. V roce 1979 vznikl Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS), jehož členové v rámci svých omezených možností dohlíželi na spravedlivý průběh soudních procesů. Uvěznění členů VONS se setkalo s negativním ohlasem nejen na Západě, ale i v zemích východního bloku. Po této zkušenosti změnil Husákův režim taktiku a své odpůrce se pomocí zastrahování snažil přinutit k odchodu do exilu.

S využitím dobových archivních materiálů, amatérských filmových záznamů, ukázek z propagandistických pořadů Československé televize a z výpovědí signatářů a sympatizantů mapuje dokument prvních deset let existence Charty 77. „Můj film nemohl postihnout všechny a všechno. Snaží se ale vyjádřit jádro tohoto protestu proti režimu, včetně postojů, které nám pomáhaly přežít v době všeobecného mravního rozkladu,“ říká režisérka Angelika Hanauerová, která Chartu podepsala již v únoru 1977.